

Første Næstformand (K. M. Klaußen): Det 9de Medlem for Hovedstaden har Ordet for en kort Bemærkning.

A. C. Meyer: Det ærede 7de Medlem for Randers Amt (Harboe) tillod sig en Bemærkning angaaende Maskingeværer og mente at burde hentyde til, at jeg vilde bringe Maskingeværer ind i Diskussionen. Jeg tror ikke, jeg egner mig til at haandtere et Maskingevær, jeg har ingen Forstand paa det og har heller ikke tænkt paa at ville anbringe det i Diskussionen om Jordreformspørgsmaalet. Jeg tillod mig blot i mit Foredrag forleden at gøre opmærksom paa, at Ejendomsbegreberne veksler med politiske og sociale Tilstande, og at Ejendomsretten for mange Tider siden ikke er det samme som Ejendomsretten den Dag i Dag. Alt har sin Tid, alt veksler, og de Forhold, hvorunder Menneskene lever i det tyvende Aarhundrede, kræver Opfyldelse af andre Ejendomsbegreber end dem, der gjaldt tidligere. Det synes mig saa aabenbart, og det fremgik ogsaa af mit Foredrag. Jeg paapegede Mangelen paa Ejendomsret hos Proletarerne. Hvor disse er i Tjeneste hos andre og modtager en Løn, er de ikke Herrer over deres Arbejdes Udbytte, og jeg paapegede, at Husmanden i den Henseende var heldigere stillet, fordi han dyrkede den Jord, han havde, som Bruger eller Ejer, var Herre over sit Produkt og Herre over sin Arbejdstid. Det fremgaar ganske klart heraf, at den Sammenligning, man ofte vil drage mellem Forholdene i Byerne og paa Landet, ikke passer, og at Husmændene i Virkeligheden mere er Ejere end Byproletarerne. Men at jeg, naar jeg saaledes berørte hele Ejendoms-spørgsmaalet og slog fast, at det vekslede med de vekslende Tider, dermed skulde mene, at man ogsaa her skulde anvende kraftige Midler for at gennemføre et nyt Ejendomsbegreb, er ikke rigtigt. Det vil jeg gøre det ærede Medlem opmærksom paa. Det fremgik af mit Foredrag, at jeg netop ikke ønskede dette, idet jeg sagde, at jeg var ikke Tilhænger af Proletariatets Diktatur, men stod paa den almindelige Valgrets Grund. Men kan man i Kraft af den almindelige Valgret forandre Ejendomsbegrebet, er det lovligt, og saa bliver de, der er Herrer og herskende, nødt til at bøje sig for de nye Kendsgerninger.

Sporon-Fiedler: Der er under denne Debat gentagne Gange, ikke mindst nu til sidst, henvist til Udtalelser fra Jurister angaaende deres Syn paa Lens og Stamhusets Overgang til fri Ejendom. Det vil derfor

formentlig ikke være uden Interesse at erfare, hvorledes man tidligere fra radikal Side har set paa det Spørgsmaal. I 1906 havde jeg den Ære i Holbæk Amts 4de Valgkreds at staa overfor den som radikal Politiker og habil Jurist lige bekendte Herredsfoged, senere Forsvarsminister i det første radikale Ministerium og endnu senere Kammerherre Krabbe. Ved et Møde i Kalundborg blev Kandidaterne interPELLERET om deres Stilling til Lens og Stamhusets Overgang til fri Ejendom, et Spørgsmaal, som kom mig noget overraskende. Men jeg svarede straks, at jeg fandt den nuværende Tilstand, hvor mange Len og Stamhuse var under Administration, i høj Grad utiltalende, og naar en saadan Besidder havde vist sig ved Udygtighed, Ødselhed eller af en hvilken som helst anden Grund uskikket til at administrere sin store Ejendom, burde der ikke være det mindste i Vejen for, at den kunde gaa over til fri Ejendom med det samme. Men fremstod Herredsfogeden og sagde, at det kunde aldeles ikke lade sig gøre, det var ikke et Spørgsmaal, som man saadan paa en Studs kunde afgøre, idet nemlig ikke alene den nuværende Besidder og hans Børn havde Krav paa at nyde Fordelen ved Lensgodsets og Stamhusets Ophævelse, men det var hele Slægten som saadan, der havde Retten, og skulde man foretage en Løsning af de fideikommissariske Baand, kunde det kun ske paa den Maade, at alle i Slægten uden Undtagelse blev delagtiggjort i Fordelen i Forhold til den Nærhed eller Fjernhed, hvori de stod til den nuværende Besidder. Jeg maa sige, at denne Tanke i og for sig tiltaler mig, og jeg tror, at den er ganske rigtig. Nu vil man paa en ganske overordentlig magelig Maade bringe det Spørgsmaal ud af Verden; man giver den nuværende Besidder $\frac{2}{5}$, den næste $\frac{2}{5}$ og den næste igen $\frac{1}{5}$, og saa er det ude af Verden, men det er sikkert ganske forkert. Og jeg maa kunne glæde enhver vaskeægte Radikaler i dette Ting ved at sige, at jeg tror, den afdøde, udmærkede Radikale havde Ret i sit Syn paa Sagen, medens de nuværende har Uret. Jeg kan godt tænke mig den Mulighed, at man vil fornægte Kammerherren, men jeg kan ikke tænke mig den Mulighed, at man fra radikal Side vil fornægte Radikaleren eller Juristen Krabbe.

Det har forbavset mig at høre, at man fra dette Sted endnu i det Aar 1919 kan fremsette den Paastand, at Len og Stamhuse oprindelig har været Statsejendom og som Følge deraf bør tilfalde Staten igen; jeg troede ærlig talt, det var en Metode, der kun